

1988, 26. května – Sdělení VONS č. 770 „Stanislav Pitaš trestně stíhán“ o trestním stíhání Stanislava Pitaše pro trestný čin útoku na veřejného činitele za jeho stížnost na příslušníka StB Františka Raušera a domovních prohlídkách v jeho bytě a na pracovišti.¹

Vyšetřovatel Okresní prokuratury v Náchodě promovaný právník Bohumil Olšar zahájil dne 3. 5. 1988 trestní stíhání Stanislava Pitaše, nar. 12. 12. 1957, dělníka, bytem Šonov u Broumova č. 37.² Teprve 17. 5. však Stanislavu Pitašovi obvinění sdělil. S. Pitaš byl obviněn z trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 trestního zákona, jehož se měl dopustit sepsáním a odesláním stížnosti na pracovníka okresního oddělení Státní bezpečnosti v Náchodě Františka Roušara.³ Podle usnesení ho ve stížnosti hrubým, urážlivým a zesměšňujícím způsobem osočil proto, že tento příslušník v rámci svých služebních povinností proti němu zasahoval a jednal s ním.⁴ B. Olšar současně nařídil dne 17. 5. 1988 domovní prohlídku v rodinném domku Stanislava Pitaše a na jeho pracovišti. Své nařízení zdůvodnil nejen tím, že je podezření, že obviněný píše různé hanopisy i na další osoby, ale také podezřením, že Stanislav Pitaš má „různé protispolečenské tiskoviny a další věci téhož charakteru“. S tímto odůvodněním legalizujícím odnětí jakéhokoliv tištěného nebo popsaného papíru, který Státní bezpečnost uzná za „protispolečensky zaměřený“ souhlasil také okresní prokurátor JUDr. Josef Mervart.⁵ Prohlídku provedli Bohumil Olšar a dále příslušníci SNB pprap. Ludvík Berger, nstržm. Viktor Tuček, por. Jan Nešťák a kpt. Jaroslav Kohl.⁶ Kromě kopie stížnosti na F. Roušara [sic] byly odňaty 102 položky, např. psací stroj, samizdatové publikace Infoch, Strážná věž, JazzStop, Nový brak, Voknoviny, knihy Václava Havla, Vlastimila Třešňáka, Bohumila Hrabala, exilové časopisy Svědectví, Akord, Imprekor, dále různé strojopisy, korespondence, letáček IGFM, kalendář Charta 77 – Solidarność, jedna videokazeta, 36 magnetofonových kazet, neexponované filmy.⁷

Trestní stíhání Stanislava Pitaše je další perzekucí tohoto signatáře Charty 77 a stoupence undergroundu, který byl již v minulosti za svoji činnost pronásledován a vězněn (viz naše sdělení č. 492)⁸.

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 11, s. 6.

POZNÁMKY

¹ K případu viz dále sdělení č. 834, 855, 953, 988, 1018 a 1046, dokumenty č. 838, 859, 957, 992, 1022, a 1050.

² V usnesení vyšetřovatele oddělení vyšetřování Okresní prokuratury v Náchodě promovaného právníka Bohumila Olšara o zahájení Pitašova trestního stíhání ze 3. 5. 1988 bylo uvedeno: „*Obviněný Stanislav Pitaš zaslal dne 25. 3. 1988 okresní správě SNB v Náchodě, k rukám náčelníka StB, stížnost na chování příslušníka SNB Františka Raušera. Tuto stížnost zaslal, jak je z ní patrné, na vědomí také dalším orgánům.*

V této stížnosti hrubým, urážlivým způsobem osočuje Františka Raušera proto, že ten v rámci plnění svých služebních povinností proti němu zasahoval, v stížnosti ho ironizuje a zesměšňuje, uvádí, že používá služební auto k soukromým účelům, tvrdí, že porušuje zákon.

Stížnost byla prošetřena OS SNB v Náchodě a vyhodnocena jako stížnost neoprávněná.“ Pitaš podal proti usnesení o zahájení trestního stíhání stížnost, kterou však okresní prokurátor v Náchodě JUDr. Josef Mervart 25. 5. 1988 zamítl. LP, Sb. VONS, inv. č. 247, sign. I/1, kart. 41.

³ Správně Raušera.

⁴ Pitaš ve své stížnosti datované 10. 2. 1988 [sic] označil počínání npor. Raušera za pomstychtivé, přesahující jeho služební povinnost, a nazval jej perzekucí. Odvolával se na celou řadu případů, mj. též na situaci, kdy se mu 10. 12. 1987 spolu s řadou dalších příslušníků SNB snažil zabránit odjet autobusem do Prahy na demonstraci ke Dni lidských práv. V textu líčil i snahy F. Raušera o jeho diskreditaci mezi obyvateli obce, v níž bydlí. Závěrem Pitaš uvedl: „*Ptám se Vás, čím je užitečný pro tuto společnost, pro představu takový Raušer? Měli bychom být více sebekritičtí a ne vidět stále nepřítel v lidech, kteří se nebojí veřejně kritizovat tuto společnost, když jejich kritika se zakládá na pravdě. Jednou jsem někde slyšel, že aktivní hlupák je mnohdy nebezpečnější než třídní nepřítel!*“ Dopis z 10. 2. 1988 byl adresovaný náčelníkovi StB v Náchodě. Náčelník Okresní správy SNB Náchod sdělil 13. 4. 1988 Pitašovi, že jeho stížnost vyhodnotil jako neodůvodněnou. V závěru svého sdělení uvedl: „*S Vašimi invektivami byl s. Raušer seznámen a v současné době je rozhodnut předat věc okresní prokuratuře a dát*

podnět k tomu, aby vůči Vaší osobě bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin dle § 156/2 tr. zákona.“

Dalším adresátem stížnosti byl ministr vnitra ČSR, jenž ji postoupil inspekci Krajské správy SNB Hradec Králové. Náčelník Krajské správy SNB Hradec Králové mj. JUDr. Josef Vodička sdělil 11. 5. 1988 Pitašovi, že považuje stížnost rovněž za neoprávněnou. LP, Sb. VONS, inv. č. 247, sign. II/2, kart. 41.

Text Pitašovy stížnosti na příslušníka SNB Raušera a odpovědi na ní jsou uloženy in: tamtéž, sign. II/2, kart. 41. K uvedenému pokusu zabránit Pitašovi v odjezdu do Prahy na demonstraci ke Dni lidských práv viz např. článek Dagmar Vaněčkové „Standa Pitaš a estébáci“ in: *Zpravodaj* (Curych) 21, 1988, č. 2, s. 8; dále viz mj. zprávu o snaze npor. Raušera znemožnit fotbalový zápas mezi TJ Sokol Šonov a týmem složeným z Pitašových přátel, která byla publikována in: *Informace o Chartě 77*, r. 10, 1987, č. 8, s. 24.

Fotbalová utkání pro přátele, kteří komunitně pracovali na opravách domu Stanislava Pitaše, probíhala několik let. Nátlak StB na vedení místního fotbalového klubu, během něhož mu bylo mj. nabízeno, aby hrál místní celek místo proti undergroundovému soupeři proti týmu složenému z příslušníků SNB, utkání nakonec zamezil. O sledování Stanislava Pitaše v uvedeném období svědčí též skutečnost, že StB vlastnila amatérský záznam Pitašovy svatby z roku 1987. Viz rozhovor Jana Bárty se Stanislavem Pitašem uskutečněný 10. 3. 2012. Snaha znemožnit odjezd do Prahy ze strany npor. Raušera je popsána podrobně rovněž v epizodě „Zvláštní znamení: Rebel“ z cyklu České televize *Neznámí hrdinové, pohnuté osudy*, vysíláno dne 2. 5. 2011, viz in: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznami-hrdinove/211452801390017-neznami-hrdinove-pohnute-osudy> [28. 2. 2014].

⁵ Příkaz vyšetřovatele oddělení vyšetřování Okresní prokuratury v Náchodě promovaného právníka Bohumila Olšara k provedení domovní prohlídky u S. Pitaše a usnesení krajského prokurátora v Hradci Králové (v zastoupení JUDr. Jiřím Komárkem) ze 7. 6. 1988 zamítající Pitašovu stížnost na tento příkaz viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 247, sign. I/2, kart. 41.

⁶ Správně asi Kchol.

⁷ Prohlídka v rodinném domě začala v 10.00 hod. a byla ukončena ve 14.30 hod. Dále pokračovala na pracovišti, kde skončila v 15.00 hod. Viz Pitašova rukopisná kopie protokolu o provedení domovní prohlídky 17. 5. 1988, LP, Sb. VONS, inv. č. 247, sign. I/2, kart. 41.

⁸ Dokument č. 495. K předchozí perzekuci Stanislava Pitaše viz též sdělení VONS č. 441, 453, 456, 461, 469 a 481 dokumenty č. 444, 456, 459, 464, 472 a 484.